

ОСОБЛИВОСТІ БУДОВИ ВІЛЬНОЇ ПОВЕРХНІ ЧЕРВ'ЯКА МОЗОЧКА ЛЮДИНИ У ЧОЛОВІКІВ ТА ЖІНОК

Харківський національний медичний університет
кафедра гістології, цитології та ембріології

В даний час багато питань анатомії мозочка підлягають перегляду і уточненню через широке застосування КТ і МРТ, складаються нові атласи «класичної» і «комп'ютерної» анатомії мозочка. Але відомості про його будову, що містяться в керівництвах не показують різноманітності його індивідуальної мінливості. У зв'язку із цим актуальним напрямком морфологічних досліджень мозочка є вивчення питання норми його будови, що відображає закономірності індивідуальної мінливості.

Мета роботи – встановити різноманітність індивідуальної мінливості кількості листків вільної поверхні черв'яка мозочка з урахуванням статевих особливостей.

Дослідження проведено на базі Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи на 230 об'єктах – мозочках трупів людей обох статей (чоловіків – 134, жінок – 96), що померли від причин, не пов'язаних із патологією головного мозку, віком 20-99 років. В ході судово-медичного розтину визначали антропометричні і краніометричні дані і проводили морфометрію мозочка після його виділення із черепної коробки. Потім мозочок фіксували протягом місяця в 10% розчині формаліну, після чого проводили розтин черв'яка чітко по центральній сагітальній площині. Вигляд мозочка на розрізі фотографували за допомогою дзеркального цифрового фотоапарату, після чого проводили аналіз цифрових зображень. Підраховували кількість листків сірої речовини, що формують вільну поверхню черв'яка мозочка. Отримані результати оцінювали статистично. Вільна поверхня черв'яка мозочка сформована верхівковими листками поверхневих гілок білої речовини, які формують основу десяти класичних часточок черв'яка та півкуль. Кількість листків сірої речовини визначається особливостями розгалуження білої речовини: чим більше розгалужується біла речовина часточок, тим більше листків сірої речовини знаходиться на вільній поверхні черв'яка. Виявлено, що сумарна кількість листків сірої речовини вільної поверхні у чоловіків варіює від 34 до 52. Так, 34 листка виявлено в 2,5% спостережень, 35 – в 2,5%, 36 – в 3,3%, 37 – в 7,5%, 38 – в 6,7%, 39 – в 7,5%, 40 – в 11,67%, 41 – в 12,5%, 42 – в 7,5%, 43 – в 6,7%, 44 – в 6,7%, 45 – в 5,8%, 46 – в 5,0%, 47 – в 2,5%, 48 – в 5,0%, 49 – в 2,5%, 50 – в 0,8%, 51 – в 1,7%, 52 листка виявлено в 1,7% спостережень. Найчастіше зустрічається 40 та 41 листок сірої речовини. Сумарна кількість листків сірої речовини вільної поверхні у жінок варіює від 30 до 51. 30 листків виявлено в 1,3% спостережень, 32 – в 2,6%, 33 – в 1,3%, 34 – в 1,3%, 35 – в 2,6%, 36 – в 3,9%, 37 – в 7,8%, 38 – в 3,9%, 39 – в 15,6%, 40 – в 18,2%, 41 – в 6,5%, 42 – в 5,2%, 43 – в 6,5%, 44 – в 6,5%, 45 – в 6,5%, 46 – в 5,2%, 47 – в 1,3%, 48 – в 1,3%, 51 листок виявлено в 1,3% спостережень. Найчастіше зустрічається 39 та 40 листків сірої речовини. Середня кількість листків у чоловіків складає 41,76, а у жінок 40,26 ($P = 0,01$).

Таким чином, при порівнянні кількості листків вільної поверхні черв'яка мозочка у чоловіків та у жінок виявлено, що ці показники у чоловіків достовірно перевищують показники у жінок, що пов'язано із більшими розмірами мозочка та черепа у чоловіків та конституційними особливостями.